

Društvo za razvijanje
prostovoljnega dela
Novo mesto

Vmesni prostor

Ledena, 2012, mešana tehnika na platnu, 50 × 50cm

Andreja Potočar

slike

Vmesni
prostor

Kulturni centar Banski dvor Banja Luka
27.09.2012

Če s pogledom zaobjamemo dela Andreje Potočar, takoj vidimo, da gre za krajine, torej za upodobitev nekega prostora. Ker smo vajeni prostor dojemati primarno, na teritorialni osnovi, v njem nehote iščemo topografske značilnosti, da bi krajino locirali. Toda, ali je dovolj, da se modra površina na platnu zameji s krivuljo, da bi v njej prepoznali okljuk Krke? Ali drugače: je sploh potrebno iskati Krko? Andrejine slike so pomenljiv dokaz, da nam slikarstvo pravzaprav že zelo dolgo ne ponuja fizične pojavnosti, temveč zgolj in zgovorneje psihološko. Umetnik v svojem izražanju poskuša na sliko prenesti doživetje ob videnem ali razpoloženje videnega. Ob tem pa je sledenje realnemu prostoru prej ovira kot vzgib. Saj poznamo občutek, ko skozi spomin nam ljubi del kakšnega prostora dobiva vse bolj idealizirano podobo, običajno celo do takšne mere, da postane, ko ga ponovno soočimo z realnim, neprepoznaven in pogosto celo banalen. Osnovna dilema je torej, katera podoba kraja je sedaj prava. Morda je odgovor paradoksalen, vendar se glasi: obe. Sobivata in sta druga od druge neodvisni.

Na podoben način oblikuje slikovni prostor tudi Andreja Potočar. Ustvarja opis možnih mentalnih prostorov, ki se zde kot prevod, ko poskuša izraziti mentalno sliko sebe, toda ne kot paralelo realnosti, temveč kot njen presežek. Kljub temu, da se z motivnih značilnosti in zaradi izbora precej reducirane barvne palete v njenih delih da razbrati genius loci, pa avtorica več pozornosti namenja rešitvam kompleksnosti med površino in globino ter dialogu med fragmentom in celoto. Ob barvnem niansiranju, abstrahiranju oblik na temeljne lastnosti ter s pogosto risarsko intervencijjo, ko s pastelnim risalom poudari vdor svetlobe, nam s površine pogled zdrse v lasten svet iluzije, za videz stvari, v polje metafizike, da najde harmonijo med človekom in naravo v primarnem pomenu. To tezo podkrepi še s posebnim načinom moduliranja slike, kjer na podlagi izkušenj iz sveta restavratorstva eksperimentira z različnimi materiali. Ko raznim smolam dodaja primarni material, kot na primer mivko (ali na nekaterih slikah oglje), nas spominja na informelovski način ohranjanja materije (Dubuffet, Fautrier), kjer le ta predisponira učinek podobe in ponotranja prvobitnost zemeljske snovnosti. Ta se v avtoričinih slikah najbolj odraža pri prehajanju in prepletanju med zemeljskimi in vodnimi površinami v sliki, kot pretakanje nematerialnega v materialno in obratno. Preplet uporabe tehnološko vse bolj razvitih slikarskih materialov in prvinskih derivatov zemlje pa izpričuje tudi

močno ekološko zavest, ki je ta čas med mladimi vseprisotna kot generacijska revolucionarna nota. Zavest ohranjanja planeta, katerega del so tudi imaginarne slikarske krajine, sodi danes v ozaveščen modus vivendi. To sporočajo tudi slike Andreje Potočar, način ohranjanja te zavesti pa reflektira v zgoraj omenjenem dialogu površine in globine, ki ga lahko poimenujemo tudi slikarsko izražen kozmološki panteizem. Ta je posebej zgovoren v dveh manjših podolgovatih slikah brez naslova, kjer je gozd upodobljen v ozki barvni paleti, kot divja krajina, kot nekaj prepovedanega, prostor diametralnosti, ki v isti sapi odraža tudi silovitost, vitalnost in trajnost dreves, na drugi pa krhkost, nebogljenost in kratkost človeškega bitja. Obenem pa je to prostor, kjer prebivajo duhovi in žive gozdne nimfe Driade. Nič manj silovito pa se panteizem – kot preplet Logosa in Kozmosa – na drugi strani ne izraža v sugestivnosti Andrejinih lazurnih nanosov v naslikanih vodnih površinah, kjer zaslutimo nimfe Najade.

Prepričan sem, da bodo mnogi, ki bodo postali ob slikah, ujeli resonanco lastnega in avtoričinega notranjega sveta, začutili kontemplativnost in brezčasnost narave, se potopili v barvno ubranost in tako bo naenkrat postalo popolnoma nepomembno, s katere perspektive in ob katerem delu dneva je umetnica zrla na naš planet. Saj ne smemo pozabiti, da Andreja pogosto na ta kos naše krajine gleda tudi s perspektive padalke. Od tam pa naj bi na nas menda gledali le bogovi?

Goran Milovanović

Ako pogledom obuhvatimo djela Andreje Potočar, odmah vidimo da se radi o pokrajini, dakle o uobličavanju nekog prostora. Pošto smo naviknuti shvatati prostor primarno, na teritorijalnom osnovu, u njemu nesvjesno tražimo topografske karakteristike da bismo pokrajinu locirali. Ipak, da li je dovoljno da se plava površina na platnu ograniči krivom da bismo u tome prepoznali krivinu Krke? Ili drugačije: da li je uopšte potrebno tražiti Krku? Andrejine slike su značajan dokaz da nam slikarstvo u suštini već jako dugo ne nudi fizičke pojave već prije svega psihološku. Umjetnik u svom izražavanju pokušava na sliku prenijeti doživljaj uz viđeno ili razpoloženje viđenog. Prilikom toga je praćenje realnog prostora više prepreka nego probuđeni osjećaj. Poznajemo osjećaj kada kroz sjećanje nama dragi dio nekog prostora dobija sve idealniji izgled, obično čak do tih razmjera da kada ga opet suočimo sa realnim postaje neprepoznatljiv a često čak i banalan. Osnovna dilema je dakle, koji prikaz mjesta je sada pravi. Možda je odgovor paradoksalan, ali glasi: i jedan i drugi. Zajedno su i nezavisni jedan od drugog.

Na sličan način i Andreja Potočar oblikuje slikarski prostor. Stvara opis mogućih mentalnih prostora, koji se čine kao prevod, kada pokušava izraziti mentalnu sliku sebe, mada ne kao paralelu realnosti nego kao njen višak. I pored toga da se sa motivirajućih karakteristika i radi izbora dosta redukovane palete boja u njenim radovima može vidjeti genius loci, autorica više pažnje poklanja rješenjima kompleksnosti između površine i dubine kao i dijalogu između fragmenta i cjeline. Prilikom nijansiranja boja, abstrahiranja oblika na osnovu karakteristike i često sa intervencijom crtanja, kada sa pastelom naglasi prodor svjetlosti, sa površine nam pogled klizi u lični svijet iluzije, u polje metafizike, kako bi našli harmoniju između čovjeka i prirode u primarnom značenju. Ovu tezu potvrđuje i posebnim načinom modeliranja slike gdje na osnovu iskustava iz svijeta restauratorstva eksperimentiše različitim materijalima. Kada raznim smolama dodaje primarni materijal, kao na primjer pjesak (ili na nekim slikama uglje), podsjeća nas na informelovski način čuvanja materije (Dubuffet, Fautrier). Učinak lika se na slikama autorice najbolje izražava kod prelaska i preplitanja između zemaljskih i vodenih površina u slici, kao pretakanje nematerijalnog u materijalno i obrnuto. Spektar korištenja tehnološko sve razvijenijih slikarskih materijala i derivata zemlje izražava snažnu ekološku svijest koja danas među mladima predstavlja generacijsku revolucionarnu notu.

Svijest čuvanja planete čiji su dio i imaginarne slikarske pokrajine, danas predstavlja *modus vivendi*. To poručuju i slike Andreje Potočar, a način čuvanja te svijesti reflektuje se u gore pomenutom dijalogu površine i dubine, kojeg možemo nazvati i slikarsko izražen kozmološki panteizam. Posebno je izrađen na dvije manje duguljaste slike bez naslova, gdje je šuma predstavljena u uskoj paleti boja kao divlja pokrajina, kao nešto zabranjeno, prostor dijametralnosti, koji ujedno odražava i silovitost, vitalnost i trajnost drveća, a sa druge strane krhkost i kratkoću bića čovjeka. Ujedno to je prostor gdje žive duhovi i šumske nimfe Driade. A ništa manje silovito se panteizam – kao preplitanje Logosa i Kosmosa – sa druge strane ne izražava u sugestivnosti Andrejinog lazurnog nanošenja u naslikanim vodenim površinama, gdje naslućujemo nimfu Najade.

Siguran sam da će mnogi koji će stati kraj slika vidjeti rezonansu sopstvenog unutrašnjeg svijeta sa unutrašnjim svijetom autorice, osjetiti kontemplativnost i neprolaznost prirode, stopiti se u boje i iznenada će postati sasvim nebitno, iz koje je perspektive i u kojem dijelu dana je umjetnica posmatrala našu planetu. Ne smijemo zaboraviti da Andreja često na ovaj dio naše regije gleda i iz perspektive padobranca. A od tamo nas navodno gledaju samo bogovi?

Prevod: Darko Mijatović

Črta, 2012, mešana tehnika na platnu, 50 × 50cm

Andreja Potočar

Rojena sem 21. decembra 1984 v Novem mestu. Po končani gimnaziji v Novem mestu sem se vpisala na Akademijo za likovno umetnosti in oblikovanje v Ljubljani. Leta 2009 sem končala študij slikarstva pri profesorju Bojanu Gorencu. Živim in ustvarjam v Novem mestu. Poleg slikarstva se ukvarjam tudi z poučevanjem.

O MOJEM DELU

Krajina ali pejzaž je upodobitev, na kateri je najpomembnejša pokrajina. Krajina se danes največkrat uporablja v namene turističnega oglaševanja, neokrnjenosti, miru, harmonije, skratka prostora, kjer človek preživlja prosti čas ali si ustvari dom. Kot sem že omenila, sem prepričana, da me je okolje, v katerem sem preživela obdobje odraščanja in zorenja, dodobra zaznamovalo in zato lahko v mojih slikah začutimo duh kraja (genius loci) in razberemo povsem določene krajevne posebnosti in njihov značaj. V mojem slikarstvu želim polje krajine, združiti z neko reprezentacijsko razsežnostjo, ki se ne nanaša zgolj na objektivno, stvarno pojavnost krajine, ki jo upodabljam, marveč tudi na neki drugi vidik. Gre za soočenje s konkretno snovjo, naneseno na nosilec, vendar slika ni le tekstura snovnih sredstev, temveč je hkrati tudi tisto kar sama po sebi ni. Priznanje, da je slika zgolj material na ploskem nosilcu, nam torej ne onemogoča, da nebi iluzije še naprej videli, nasprotno, gledalčev pogled vrača na površino podobe in s tem jasno določa materialnost slike. Z vzpostavitev razmerja stvarno-umišljeno sem na slikovni površini ustvarila »vmesni prostor«, ki gledalca, kot pri interaktivni sliki, vsrka v njeno notranjost. Gledalec je tako nenadoma umeščen, lokaliziran, postavljen na prizorišče, ni več čista točka pogleda, ki vzdolž bežišnic perspektivnega sistema obvladuje prostor in okolje v njem. Na slikah, kjer ne uporabljam mivke kot pglavitne materialne nosilke, le to poskušam nadomestiti z samimi nanosi barve v povezavi z barvnimi pasteli, kar asociira na podobo grafike. Pastel prevzema vlogo, ki jo v grafično matrico zareže igla, enakomerne barvne ploskve pa učinkujejo podobno kot pri tehniki akvatinte.

Moja dela si lahko ogledate tudi na <http://andrejapotocar-slikarstvo.blogspot.com/>.

Andreja Potočar

Rođena sam 21. decembra 1984. godine u Novom mestu. Nakon završene gimnazije u Novom mestu upisala sam Akademiju likovnih umjetnosti i oblikovanja u Ljubljani. 2009. godine završila sam studij slikarstva kod profesora Bojana Gorenca. Živim i stvaram u Novom mestu. Pored slikarstva se bavim i podučavanjem drugih.

O MOM RADU

Krajolik ili pejzaž je uobličenje u kojem je najbitnija pokrajina. Krajolik se danas najčešće koristi u svrhe turističkog marketinga, neokrnjenosti, mira, harmonije, ukratko prostora, gdje čovjek preživljava slobodno vrijeme ili stvara dom. Kao što sam već pomenula, sigurna sam da je okolina, u kojoj sam preživjela period odrastanja i sazrijevanja, ostavila na mene dubok trag i zato možemo u mojih slikama osjetiti duh kraja (genius loci) i njegov značaj. U mom slikarstvu želim oblast pokrajine udružiti sa nekom reprezentativnom prostranošću, koja se ne odnosi samo na objektivno, stvarno pojavljivanje pokrajine koju slikam, već i na neke druge vidike. Radi se o suočenju sa konkretnim, ali slika nije samo tekstura opipljivih sredstava, već je ujedno i ono što sama po sebi nije. Priznanje da je slika samo materijal na ploči nam ne onemogućuje da da iluziju i dalje vidimo, već suprotno, pogled posmatrača vraća na površinu sliku i time jasno određuje materijalnost rada. Uspostavljanjem odnosa stvarno-umišljeno sam na slikovnoj površini ustvarila »međuprostor«, koji posmatrača kao kod interaktivne slike, usisa u njenu unutrašnjost. Posmatrač je tako lokalizovan, postavljen na pozornicu, nije više čista tačka pogleda koja vlada prostorom. Na slikama, gdje ne koristim sitni pijesak, to pokušavam nadoknaditi samim nanošenjem boje povezano sa pastelima, što asocira na grafiku. Pastel preuzima ulogu koju u grafičku matricu zareže igla, a iste obojene površine djeluju slično kao kod tehnike akvatinte.

Moje radove možete pogledati i na <http://andrejapotocar-slikarstvo.blogspot.com/>.

Drevo in trave vedo za samoto, 2012, mešana tehnika na platnu, 20 × 50cm

Samovšečnost, 2012, mešana tehnika na platnu, 60 × 120cm

Teža samote, 2012, mešana tehnika na platnu, 60 × 120cm

Trška gora, 2012, mešana tehnika na platnu, 20 × 100cm

2007

Galerija Velenje, razstava del, ki so nastala na XVIII. koloniji diplomantov ALUO Ljubljana

Ljubljanski grad, Palacij, Ljubljana, razstava del, ki so nastala na XVIII. koloniji diplomantov ALUO Ljubljana

2009

Lamutov likovni salon, Kostanjevica na Krki, Pogled 5

2010

Galerija Simulaker, Novo mesto, razstava članov Društva likovnih umetnikov Dolenjske (DLUD)

Galerija AŽ, Zagreb, razstava članov Društva likovnih umetnikov Dolenjske (DLUD)

Jakčev dom, Dolenjski muzej Novo mesto, razstava del, ki so nastala na VI. novomeških likovnih dnevih v Jakčevem domu

2011

Galerija Kambič, Metlika, razstava članov Društva likovnih umetnikov Dolenjske (DLUD)

Galerija Krka, Novo mesto, 1. samostojna razstava

Osnovna šola Bršljin, Novo mesto, 2. samostojna razstava

Likovna kolonija v Prijedoru (Bosna in Hercegovina)

Muzej Kozara, Prijedor (Bosna in Hercegovina), razstava del, ki so nastala na likovni koloniji na Kozari

2012

Lamutov likovni salon, Kostanjevica, razstava članov Društva likovnih umetnikov Dolenjske (DLUD)

Humanitarni center RK Novo mesto, Novo mesto, 3. Samostojna razstava

Leta 2007 sem prejela 3. nagrado za delo, ki je nastalo na XVIII. koloniji diplomantov ALUO Ljubljana v Velenju. Istega leta sem sodelovala na dogodeku ki ga je organiziral Amnesty International, in je nastal v sklopu projekta Pravice v barvah. Razstavljena dela so bila naš prispevek in klic proti kršitvam človekovih pravic. Leta 2009 sem postala članica Društva likovnih umetnikov Dolenjske (DLUD), ki deluje pod okriljem Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU). Leta 2010 sem sodelovala na VI. Novomeških likovnih dnevih, ki so bili organizirani pod okriljem Dolenjskega muzeja, v letu 2012 pa sem sodelovala na likovni koloniji v Prijedoru (Bosna in Hercegovina). Vodim tečaje risanja in slikanja, na Društvu upokojencev Novo mesto.

Moja dela si lahko ogledate na <http://andrejapotocar-slikarstvo.blogspot.com/>

2007

Galerija Velenje, izložba radova, nastalih na XVIII koloniji diplomanata ALUO Ljubljana

Ljubljanska tvrđava, Palacij, Ljubljana, izložba radova, nastalih na XVIII koloniji diplomanata ALUO Ljubljana

2009

Lamutov likovni salon, Kostanjevica na Krki, Pogled 5

2010

Galerija Simulaker, Novo mesto, izložba članova Društva likovnih umjetnika Dolenjske (DLUD)

Galerija AŽ, Zagreb, izložba članova Društva likovnih umjetnika Dolenjske (DLUD)

Jakčev dom, Dolenjski muzej Novo mesto, izložna radova, nastalih na VI novomješkim likovnim danima u Jakčevom domu

2011

Galerija Kambič, Metlika, izložba članova Društva likovnih umjetnika Dolenjske (DLUD)

Galerija Krka, Novo mesto, 1. samostalna izložba

Osnovna škola Bršljin, Novo mesto, 2. samostalna izložba

Likovna kolonija u Prijedoru (Bosna i Hercegovina)

Muzej Kozara, Prijedor (Bosna i Hercegovina), izložba radova, nastalih na likovni koloniji na Kozari

2012

Lamutov likovni salon, Kostanjevica, izložba članova Društva likovnih umjetnika Dolenjske (DLUD)

Humanitarni centar RK Novo mesto, Novo mesto, 3. samostalna izložba

2007. godine dobila sam 3. nagradu za rad nastao na XVIII. koloniji diplomanata ALUO Ljubljana u Velenju. Iste godine učestvovala sam na događaju, koji je organizovao Amnesty International, a nastao je u sklopu projekta Prava u bojama. Izloženi radovi bili su naš doprinos i poziv protiv kršenja ljudskih prava. 2009. godine sam postala članica Društva likovnih umjetnika Dolenjske (DLUD), koji djeluje pod okriljem Saveza društava slovenačkih likovnih umjetnika (ZDSLUD). 2010. godine sam učestvovala na VI. Novomeškim likovnim danima, koji su bili organizovani pod okriljem Dolenjskog muzeja, a 2012. godine na likovnoj koloniji u Prijedoru (Bosna i Hercegovina). Vodim kurseve crtanja i slikanja u Društvu penzionera Novo mesto.

Moje radove možete da pogledate na <http://andrejapotocar-slikarstvo.blogspot.com/>

Izdavač/izdala in založila

Udruženje Slovenaca RS „Triglav“ Banja Luka
Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto

Za izdavača/Zanjo

Marija Grbić & Branka Bukovec

Tekst/Besedilo

Goran Milovanović

Prevod/Prevod

Darko Mijatović

Dizajn/Oblikovanje

Dalibor Babić
ALF-OM d.o.o. Banja Luka

Štampa/Tisk

ALF-OM d.o.o. Banja Luka

Tiraž/Naklada

200

Banja Luka, septembar 2012.

Urad Vlade Republike
Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu

Ministarstvo
prosvjete i kulture
RS

Grad Banja Luka

